

Zdzisław Papierkowski. *Socjologiczne i filozoficzne oblicze kary*. Wykład inauguracyjny, wygłoszony dn. 21.X. 1945 r. z okazji rozpoczęcia roku akademickiego 1945/46. Lublin, 1946, Tow. Naukowe K. U. L., str. 22.

Przedmiotem wykładu jest tylko kara kryminalna, tzn. reakcja społeczna na przestępstwo. Część pierwsza poświęcona jest zagadnieniu socjologicznemu kary, czyli przedstawia ewolucję, jaką przeszła kara od ślepej, nieokielznanej zemsty pierwotnej grupy społecznej poprzez prawo odwetu (*ius talionis*) i okup (*compositio*) aż do zracjonalizowanej, formalnej odpłaty we współczesnym, cywilizowanym państwie.

Treścią części drugiej wykładu jest zagadnienie filozoficzne kary czyli pytanie, dlaczego przestępca podlega karze i co jest jej istotą. Jest to przegląd i krytyka tzw. teorii karnych (*odwetowe, utylitarne, mieszane*). Ujmując syntetycznie problem kary wyraża autor pogląd, że jest ona z istoty swej odpłatą za popełnienie przestępstwa (*malum passionis propter malum actionis*) i że tylko takie pojmowanie kary da się pogodzić z pojmowaniem winy jako odpowiedzialnością moralną. Autor nie neguje celowości kary. Nie chodzi tu jednak o jakieś cele idealne, mające stanowić istotę kary, lecz o możliwie najbardziej celowe i racjonalne ukształtowanie wykonania kary.

Zdzisław Papierkowski. *Dzieciobójstwo w świetle prawa karnego*. Studium prawno-porównawcze. Lublin 1947, Tow. Naukowe K.U.L. Rozprawy Wydziału Nauk Społecznych, Nr 1, str. 57.

Rozprawa składa się z czterech części. Część pierwsza to wstępne uwagi metodologiczne, wykazujące, że kierunek prawno-porównawczy w dziedzinie prawoznawstwa, tak jako jedna z zasadniczych koncepcji prawa, (obok prawa natury, szkoły historycznej i pozytywizmu prawnego) jak również jako jedna z metod badania tego zjawiska społecznego, nie tylko nie jest do pogardzenia, lecz przeciwnie, niejednokrotnie oddaje bardzo cenne usługi prawnikowi, który nie chce zasklepiać się w ciasnym podwórku obowiązującego w danym kraju ustawodawstwa pozytywnego i w mniej lub więcej werbalistyczny sposób dedukować z jego litery tzw. ducha ustawy.

Część druga, obejmuje wiadomości ogólne dotyczące dzieciobójstwa, a mianowicie: pojęcie dzieciobójstwa, historię prawodawstwa odnoszącego się do tego przestępstwa, oraz etiologię (przyczyny) dzieciobójstwa, jako podstawę do uprzywilejowania tego przestępstwa.

Treścią części trzeciej jest systematyczny zarys przepisów ustawowych, dotyczących dzieciobójstwa. W rozdziale pierwszym przedstawione jest stanowisko polskiego kodeksu karnego, w rozdziale drugim stanowisko obcych ustaw karnych *in puncto* omawianej postaci przestępnej. To prawno-porównawcze zużytkowanie przepisów ustawowych opiera się na następującej tematyce: 1) podmiot i przedmiot dzieciobójstwa, 2) działanie (zaniechanie), 3) usiłowanie, 4) podżeganie i pomocnictwo, 5) przestępstwa poboczne, 6) wysokość kary.

Syntetyczny charakter posiada część czwarta rozprawy, za tytułowaną *De lege ferenda*. Są to postulaty pod adresem ustawodawcy co do rozwiązania problemu dzieciobójstwa. Postulaty te posiadają charakter kryminalno-polityczny, oraz charakter techniczno-kodyfikacyjny. W pierwszym wypadku chodzi o zagadnienie, czy dzieciobójstwo należy traktować łagodniej, aniżeli zwykle zabójstwo, a jeżeli tak, co powinno stanowić ustawodawczy motyw do ujmowania dzieciobójstwa jako przestępstwa uprzywilejowanego? Na czoło zagadnienia natury techniczno-kodyfikacyjnej wysuwa się znowu pytanie, czy ustawa karna ma traktować dzieciobójstwo jako zwykle zabójstwo pociągające tylko niższą karę w stosunku do matki noworodka, czy też ma tworzyć z dzieciobójstwa konstrukcyjnie odrębną postać przestępstwa (*delictum sui generis*)?

Autor wypowiada się za utworzeniem z dzieciobójstwa uprzywilejowanego *delictum sui generis*. O ile chodzi o okoliczności mające stanowić punkt wyjścia dla ustawowego uprzywilejowania tego przestępstwa powinna decydować wyłącznie sytuacja porodowa i pozostający w związku z nią nastrój psychiczny kobiety rodzącej. Odpada więc *causa honoris*, obawa przed kłopotami związanymi z utrzymaniem i wychowaniem dziecka, zagadnienie opieki nad dzieckiem itp. okoliczności.